

Loof God met snarenspeel

Lesmethode voor gitaar

Laurine Jansen-Ebbers

Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer

Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier dat het keurmerk Forest Stewardship Council® (FSC®) draagt. Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid. Ook is het papier 100% chloor- en zwavelvrij gebleekt.

Ontwerp omslag Oblong, Jet Frenken
Ontwerp binnenwerk Anton Sinke, www.antonsinke.nl

ISBN 978 90 239 7048 4
NUR 472

© 2015 Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer

Alle rechten voorbehouden

www.uitgeverijboekencentrum.nl

INHOUD

Inleiding	9
-----------	---

Deel I – De lessen

Les 1	1.1	Soorten gitaren	11
	1.2	Onderdelen van de gitaar	12
	1.3	Gitaarbenodigdheden	14
	1.4	De stemming van de snaren	16
	1.5	Stemmen	17
	1.6	Stemmethoden	18
	1.7	Speelhouding	19
	1.8	Speelaanwijzingen	20
	1.9	Ritme: 4/4-maat – enkele slag	21
	1.10	Het Dm-akkoord	22
Les 2	2.1	Gitaar stemmen 'op het gehoor'	24
	2.2	Ritme 4/4-maat – wissel­slag	26
	2.3	Toonsoorten Dm en D	27
Les 3	3.1	De akkoorden G en D7	31
	3.2	Ritme 3/4-maat – wals­slag	34
Les 4	4.1	De Am-toonsoort	37
	4.2	De A-toonsoort	39
	4.3	Begeleiden van liederen: leiding, intro en inzet	41
	4.4	Opmaat	46
Les 5		Herhalingsles	48
	5.1	Herhaling van de vorige lessen	48
	5.2	Canon	51
Les 6	6.1	De Em-toonsoort	53
	6.2	De E-toonsoort	55
	6.3	Ritme 4/4-maat – ritmeslag	57
	6.4	Begeleiden van liederen: snelheid en outro	59
Les 7	7.1	De 6/4- en 6/8-maat	63
	7.2	Walsslag: Ritme 1	64
	7.3	Walsslag: Ritme 2	65
	7.4	Walsslag: Ritme 3	66
Les 8	8.1	De G-toonsoort	68

	8.2	De Gm-toonsoort: het eerste barré-akkoord	70
	8.3	Psalmen	74
Les 9	9.1	Barré-akkoorden: opgeschoven E-grepen	77
	9.2	Opgeschoven Em-grepen	79
Les 10		Herhalingsles	82
Les 11	11.1	Wisselen van akkoorden	86
	11.2	Het D-akkoord en de lage E-snaar	87
Les 12	12.1	Opgeschoven Am-grepen	90
	12.2	Opgeschoven A-grepen	91
	12.3	Overzicht van barré-akkoorden	93
Les 13	13.1	De C-toonsoort	96
	13.2	De Cm-toonsoort	98
	13.3	De barré laten staan	99
	13.4	Waarom akkoorden soms makkelijk en soms moeilijk zijn	101
Les 14	14.1	Akkoordenschema's	104
	14.2	Variatie in spelmanieren	107
Les 15		Herhalingsles	108
Les 16	16.1	Het gebruik van de capo	111
	16.2	Verhogen van de begeleiding	113
	16.3	Gezamenlijk begeleiden	115
	16.4	Vergemakkelijken van moeilijke toonsoorten	116
Les 17	17.1	Basloopjes	119
	17.2	Variatie in ritme	125
Les 18	18.1	Toonladders	128
	18.2	Toonsoorten	129
Les 19	19.1	Welke akkoorden horen bij elkaar?	134
	19.2	Uit het hoofd spelen van liederen	138
Les 20		Herhalingsles	140
Les 21	21.1	De toonsoort van een lied zelf ontdekken	143
	21.2	Welke voortekens horen bij welke toonsoort?	144
	21.3	Akkoorden verzinnen bij een geschreven melodie	145
	21.4	Wisseling van toonsoort	150
Les 22	22.1	Akkoordenschema's	153
	22.2	Een speciaal akkoordenschema: Bluesmuziek	155
	22.3	Het outro-akkoordenschema	156

Les 23	23.1	Boventonen	160
	23.2	Stemmen met boventonen	161
	23.3	Transponeren	162
Les 24	24.1	Transponeren (verhogen)	164
	24.2	Transponeren (verlagen)	166
	24.3	Moduleren en overgangsakkoorden	169
Les 25	25.1	Fingerpicking	174
	25.2	Spelen met je duim	174
	25.3	Manieren van fingerpicking	175
	25.4	Fingerpicking 4/4-maat	179
Les 26	26.1	Herhaling fingerpicking 4/4-maat	182
	26.2	Fingerpicking 3/4-maat	186
Les 27	27.1	Fingerpicking 6/8-maat	188
	27.2	Toonladders spelen	190
Les 28	28.1	Tokkelen van de melodie	194
Les 29	29.1	Melodie en akkoorden	198
	29.2	Gitaarbegeleiding bedenken bij een bestaande opname	200
Les 30	30.1	Ritmes herkennen	205
	30.2	Ritmes opschrijven	205
	30.3	Evaluatie	210

Deel II – Muziektheorie **211**

II-1	Noten en notenbalken	211
II-2	De G-sleutel	211
II-3	Opeenvolgende tonen	211
II-4	Toonladders	214
II-5	Akkoorden	217
II-6	De lengte van noten	224
II-7	Maatsoorten	226
II-8	Herhalingstekens en eindstreep	229
II-9	Aanslag	230
II-10	Ritmes	232

Deel III – Akkoorden **236**

Verantwoording	239
----------------	-----

LIEDEREN

- Les 1** Shalom Chaverim
- Les 2** Laat ons met elkander
Gij leidt mijn spoor
- Les 3** Alzo lief had God de wereld
Psalm 21
Grote God, wij loven U
- Les 4** Morning has broken
Heilig, heilig, heilig
Daar juicht een toon
- Les 5** Jezus, ga ons voor
Beveel gerust uw wegen
'k Stel mijn vertrouwen
- Les 6** King of kings
Rust mijn ziel
Psalm 24
God enkel licht
- Les 7** 't Scheepje onder Jezus' hoede
- Les 8** Nooit kan 't geloof teveel verwachten
O, alle dorstigen
Psalm 86
- Les 9** A blind man stood by the road
- Les 10** Psalm 75
Be ye still and know
- Les 11** Wie zijn het die daar komen
- Les 12** Grote God, wij loven U
Kom in mijn hart
- Les 13** Psalm 39
- Les 14** Zoekt eerst het koninkrijk van God
- Les 15** Een vaste burcht is onze God
Blijf bij mij, Heer'

- Les 16** Op U, mijn Heiland, blijf ik hopen
Heer, wat wilt Gij dat ik doe
O, Heil'ge Geest die levend maakt
- Les 17** Glorie aan God
Psalm 68
- Les 18** Ik droomde eens
- Les 19** Psalm 93
- Les 20** Laat m'in U blijven groeien, bloeien
Halleluja, eeuwig dank en ere
- Les 21** In het begin
U zij de glorie
Meine Zeit
- Les 22** Onze Vader
- Les 23** Prijs, mijn ziel, de Hemelkoning
- Les 24** Jezus, mijn Heiland
Eens zal op de grote morgen
Psalm 116
Al waren uw zonden
- Les 25** Als g'in nood gezeten
Psalm 33
- Les 26** Dankt, dankt nu allen God
Zegen ons, Algoede
Heer, ik hoor van rijke zegen
- Les 27** Liefde was het, onuitputt'lijk
- Les 28** Genade groot
Psalm 81
De dag door Uwe gunst ontvangen
- Les 29** Doorgrond mijn hart
De Weg, de Waarheid en het Leven
God wijst mij een weg
- Les 30** O God, als oog en oor

Uitleg van gebruikte icoontjes

Je kunt een fragment beluisteren op de website. Ga naar snarenspeel.muziekpraktijkvivo.nl. In de lessen staan QR-codes die verwijzen naar het fragment.

Je krijgt een tip of extra informatie.

Achter in deze lesmethode krijg je extra uitleg over de muziektheorie.

INLEIDING

Ik vind het leuk dat je deze methode voor gitaarles voor je hebt genomen. Waarschijnlijk wil je beginnen met gitaar spelen of wil je beter leren spelen dan je nu doet. Je kunt deze methode ook gebruiken om les te geven aan anderen.

In deze methode vind je de basiskenmerken van de gitaar, alles wat je nodig hebt om gitaar te kunnen spelen en op welke manier je dit moet doen.

Al vanaf de eerste les leer je akkoorden te spelen, zodat je liederen kunt begeleiden om alleen of samen met anderen te zingen.

Maar om goed te leren spelen moet je wel verschillende ritmes kennen, naast allerlei spelmanieren en ingewikkelde akkoorden. In de lessen komt dit allemaal geleidelijk aan bod.

Als je meer wilt weten dan in de lessen genoemd wordt, kun je in deel II achtergrondinformatie over muziektheorie vinden, bijvoorbeeld hoe akkoorden zijn opgebouwd, wat tonen, maten en ritmes zijn, etc.

Door alle lessen heen vind je liederen die je op dat moment kunt begeleiden. Aan de hand van deze liederen wordt moeilijke informatie uitgelegd en doe je oefeningen. Daarnaast zijn er ook losse oefeningen opgenomen.

Langzamerhand zul je steeds meer leren en kun je ook je eigen liedbundels erbij pakken, zonder dat je gebonden bent aan deze methode.

Natuurlijk kost het leren gitaar spelen inzet en energie. Als je het jezelf gaat aanleren, heb je geen leraar als 'stok achter de deur'. Hij kan je geen adviezen geven of fouten herstellen. Volg daarom de adviezen in deze methode goed op en speel ook veel samen met anderen. Je kunt altijd van elkaar leren.

Oefen regelmatig. Je spieren en je gehoor worden dan getraind en het gitaarspelen gaat steeds gemakkelijker en sneller.

Ik hoop dat dit alles ervoor zal zorgen dat je met het snarenspeel en met het zingen God kunt loven. De gitaar is daar een prachtig instrument voor!

Ik wens je veel speelplezier toe.

à Dieu,

Laurine Jansen-Ebbers

LES 1

1. Soorten gitaren
2. Onderdelen van de gitaar
3. Gitaarbenodigdheden
4. De stemming van de snaren
5. Stemmen
6. Stemmethoden
7. Speelhouding
8. Speelaanwijzingen
9. Ritme: 4/4-maat – enkele slag
10. Het Dm-akkoord

1.1 Soorten gitaren

Als je in een muziekwinkel om je heen kijkt, zie je dat er verschillende soorten gitaren zijn, onder andere elektrische en akoestische gitaren. Van de laatste soort zijn er twee modellen, namelijk de Spaanse en de Western gitaren.

De Spaanse gitaar heeft zes snaren en klinkt als een harp. Deze snaren zijn gemaakt van nylon, bij de laagste drie snaren is er een metaaldraadje omheen gewonden.

De Western gitaar heeft zes of twaalf stalen snaren en klinkt iets feller of harder dan een Spaanse gitaar, omdat deze snaren gemaakt zijn van staal.

Sommige akoestische gitaren kun je met een kabel aansluiten op een versterker, maar je kunt ook zonder versterker spelen.

Een elektrische gitaar moet altijd versterkt worden, omdat deze geen klankkast heeft. Hier kunnen heel andere klanken mee gemaakt worden en het spel kan ruiger zijn dan met een akoestische gitaar.

In deze lesmethode vind je alleen informatie over akoestische gitaren.

Oefening

Wat voor soort gitaar heb jij? Akoestisch of elektrisch?
Heb je nylon of stalen snaren?

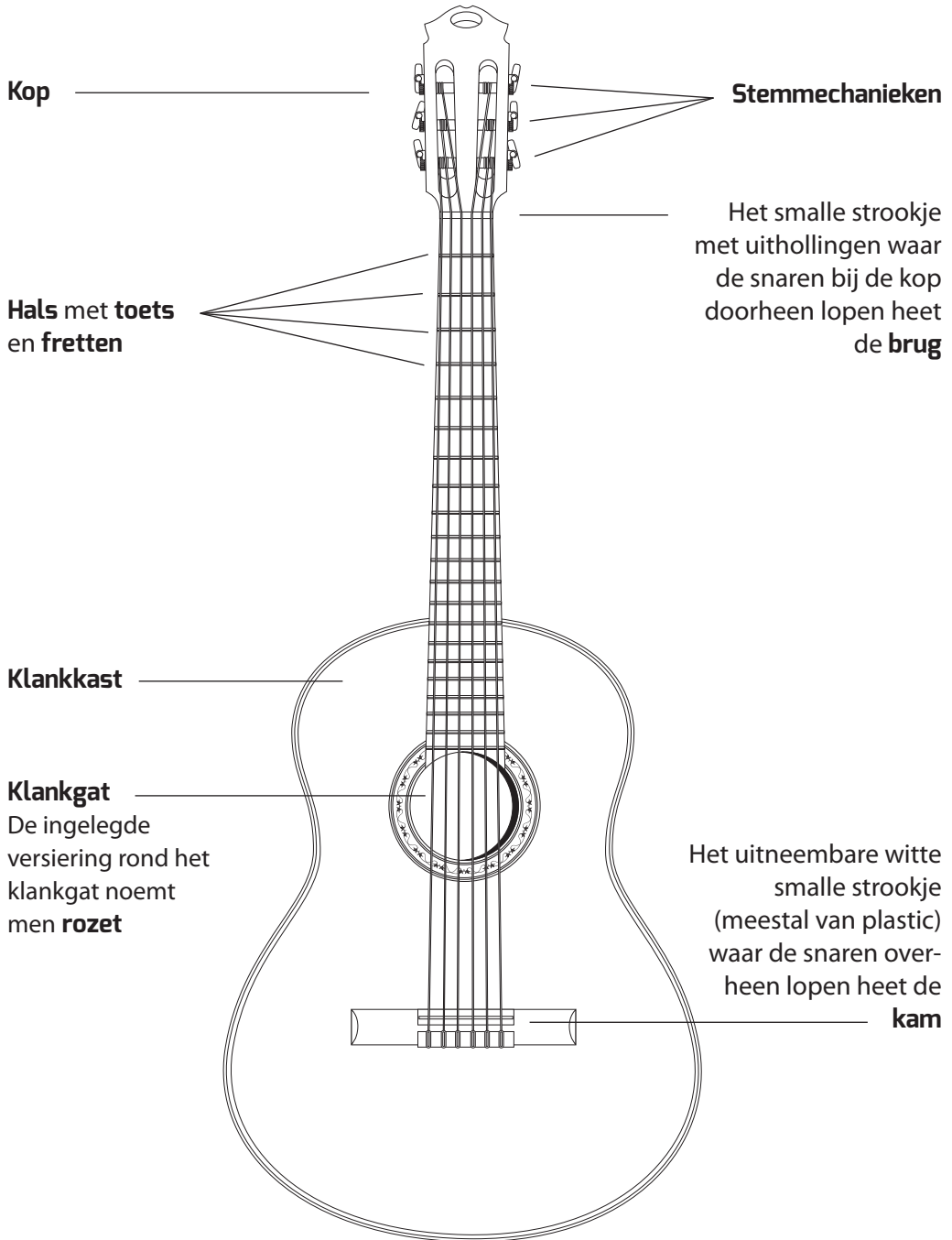
1.2 Onderdelen van de gitaar

In de afbeelding op de volgende pagina zie je een Spaanse gitaar, met de namen van de verschillende onderdelen.

De meeste onderdelen van de Western gitaar zijn hetzelfde, alleen is de vorm soms anders. De hals van de Western gitaar is iets langer en op het bovenblad is een extra slagplaat om de lak te beschermen tegen krassen.

Oefening

- ◆ Bekijk je gitaar aan de hand van het plaatje. Hoeveel fretten heeft jouw gitaar?
- ◆ Welk stemmechaniek hoort bij de snaar die het hoogst klinkt?
- ◆ Welk stemmechaniek hoort bij de snaar die het laagst klinkt?
- ◆ En welke horen bij de middelste snaren?
- ◆ Probeer de stemmechanieken uit door er een klein stukje aan te draaien, bijvoorbeeld zoveel als '5 minuten' op een klok. Draai niet in een keer heel veel, want anders kan de snaar knappen.
- ◆ De snaren moet je aanslaan tussen de kam en het klankgat, waar zou jij hem dus aanslaan?

1.3 Gitaarbenodigdheden

Gitaarhoes

Als je een gitaar ergens naartoe wilt meenemen, moet je er een goede hoes omheen hebben. Let hierbij op de bescherming tegen regen en kou, een opbergvak en de mogelijkheid om de gitaar op je rug mee te nemen (als je dat wilt).

Snaren

Snaren slijten door het weer en door het spelen. Als je veel speelt en een mooi geluid wilt hebben, moet je ze regelmatig vervangen. Sommigen zeggen dat dit één keer per jaar moet, anderen doen het vaker per jaar of ze gebruiken de snaren juist langer. Als er een snaar geknapt is en ze zijn er meer dan een jaar geleden opgezet, kun je ze het beste allemaal vervangen.

Hoe ouder de snaren zijn, hoe strakker je ze moet draaien om de goede toon te krijgen, daardoor komt er meer spanning op de hals.

Snaren kun je kopen bij een gemiddelde muziekhandel. Het soort snaren dat je nodig hebt, hangt af van de gitaar die je hebt (Spaans/Western) en welk geluid je wilt krijgen (hard/zacht). De muziekhandel kan je hier het beste over informeren.

Je kunt snaren heel goed zelf vervangen. Verwijder alle snaren, behalve één die je als voorbeeld gebruikt. Die vervang je als laatste.

Stemapparaat

Zoals je kunt zien in les 1.5, kun je de gitaar stemmen zonder dat je gebruik maakt van een ander instrument. Als er echter meer instrumenten samen spelen, moeten deze wel gelijk gestemd zijn. Dit kan door de gitaar te stemmen bij een ander instrument (orgel, piano of fluit), maar deze zouden vals kunnen zijn. Voor een zuivere toon kun je gebruik maken van een stemvork, stemapp of stemapparaat, de laatste is het meest handig. Vraag hierbij ook om advies bij de muziekhandel.

Capo

In les 16 kun je lezen waar je een capo voor kunt gebruiken. De capo die je nodig hebt, is afhankelijk van het soort gitaar: voor een Spaanse gitaar heb je een platte capo (flat) nodig, voor een Western een iets gebogen capo (curved).

Draagband

Met een draagband kun je gemakkelijk staand spelen. Je kunt verschillende soorten draagbanden gebruiken, bijvoorbeeld een waarbij de gitaar om je nek hangt, maar ook een band die achter je rug langs gaat.

Plectrum

Hier kunnen de snaren mee aangeslagen worden, i.p.v. met de vingers of nagels van de rechterhand. Het geluid is dan vaak harder. Op een Spaanse gitaar kun je beter niet met een plectrum spelen, anders beschadigt de lak. Op een Western gitaar is daarom de extra slagplaat aangebracht.

Metronoom

Dit apparaat kun je gebruiken als je wilt oefenen om in een constante snelheid te spelen. In les 6.4 wordt dit verder uitgelegd. Een metronoom heb je niet per se nodig. Er bestaan ook goede metronoomapps.

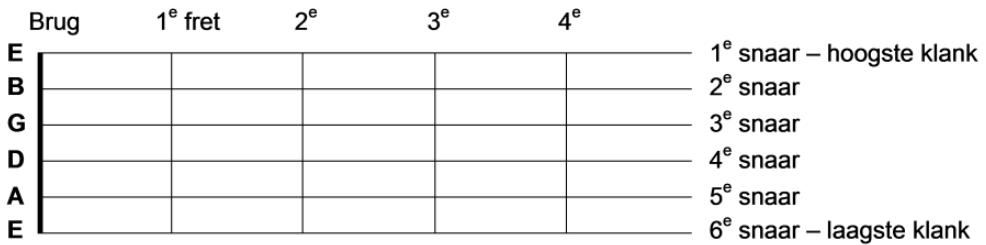

Niet alles wat hierboven genoemd is, heb je nu al nodig. Als je ze nog niet hebt, kun je ze altijd later nog kopen.

1.4 De stemming van de snaren

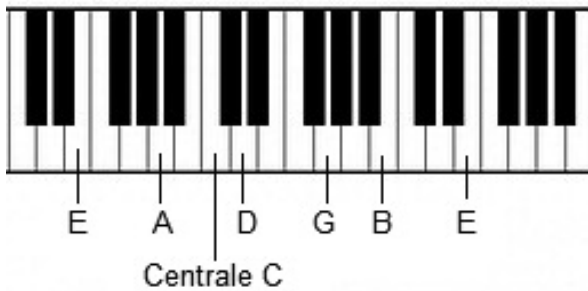
Voordat je de gitaar kunt gaan stemmen, moet je eerst weten welke toon bij welke snaar hoort.

In de volgende afbeelding zie je hoe het eerste deel van de gitaarhals eruit ziet en hoe de snaren gestemd zijn:

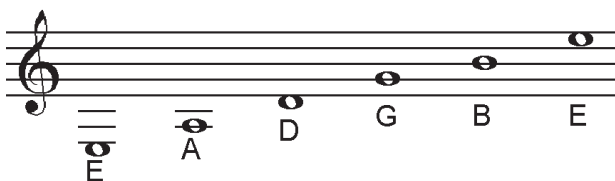

Je kunt het ook onthouden met één van de volgende zinnen: 'Eet Alle Dagen Grote Borden Erwtensoepe' of 'Een Aap Die Geen Bananen Eet'.

Deze tonen kun je ook vinden op de toetsen van de piano:

En hier vind je de tonen op de notenbalk.

1.5 Stemmen

Of je nu een oude of een nieuwe gitaar hebt, ze zullen allemaal ontstemmen. Dit kan komen door het weer, door de temperatuur, door het vervoer van de gitaar of doordat hij gevallen is.

De snaren klinken dan niet meer zuiver, maar net iets te hoog of te laag. Daarom moet je ze steeds stemmen.

Stem je gitaar elke keer voordat je gaat spelen, nadat hij op de temperatuur van de ruimte waar je speelt, is gekomen. Ook tussen het spelen door moet je de gitaar stemmen als je hoort dat de gitaar vals geworden is.

Train jezelf in het stemmen van je gitaar, zodat je het steeds beter en sneller kunt doen. Een gitarist die zijn gitaar slecht kan stemmen, komt niet erg kundig over.

Stemmen moet je leren door het te oefenen. Je gehoor raakt getraind en het gaat dan steeds sneller. Je kunt een snaar hoger of lager krijgen door aan het stemmechaniek te draaien. Als de snaar strakker wordt, wordt hij hoger en een lossere snaar heeft een lagere toon.

Draai niet te hard of te veel, anders kan de snaar knappen.

Oefening

- ◆ Je kunt het beste je gitaar alvast op de juiste manier voor je houden: de klankkast recht op je benen en de hals naar links.
- ◆ Houd je linkerhand bij het stemmechaniek en je rechterhand bij de snaren.
- ◆ Laat één snaar klinken en zoek het stemmechaniek dat bij die snaar hoort.
- ◆ Draai voorzichtig aan het stemmechaniek totdat je hoort dat de toon hoger of lager is geworden.

1.6 Stemmethoden

Er zijn verschillende manieren om je gitaar te stemmen:

1. met het stemapparaat
2. met de piano of het orgel
3. op het gehoor

Met methode 1 en 2 kun je je gitaar stemmen op concerthoogte. Dit betekent dat je met andere instrumenten kunt meespelen.

Als je alleen met een gitaar speelt, is het niet per se nodig dat hij op concerthoogte is gestemd. Wel moeten de snaren onderling de juiste toonafstand hebben.

In deze les gebruik je alleen methode 1 of 2, in de volgende les leer je ook op het gehoor te stemmen.

Je kunt controleren of je de snaren goed hebt gestemd door een akkoord te spelen en te luisteren of die niet vals klinkt. Op dit moment kun je dat alleen nog niet.

Oefening

- ◆ Stem je gitaar met het stemapparaat (gebruik hiervoor de gebruiksaanwijzing), met de piano of het orgel. Als je deze niet hebt, gebruik dan een ander instrument.
- ◆ Laat een van de tonen E, A, D, G, B of E horen. Sla de snaar aan die bij deze toon hoort en luister (of kijk op het stemapparaat) of de toon van de snaar even hoog is.
- ◆ Draai, als dit niet zo is, aan het stemmechaniek die bij die snaar hoort om de toon hoger of lager te krijgen.

1.7 Speelhouding

Er bestaan linkshandige en rechtshandige mensen. Zo kun je ook een linkshandige gitaar hebben: de snaren zijn dan andersom op de gitaar gezet. Toch is het niet handig om een linkshandige gitaar te hebben, omdat je dan niet snel even een gitaar van iemand kunt lenen die niet linkshandig is. Bij het gitaar spelen moet je met allebei je handen ingewikkelde bewegingen maken, dus als je nog moet beginnen met het leren gitaar spelen, kun je het beter rechtshandig leren.

Een aantal houdingsaspecten zijn belangrijk:

Lichaam

- ◆ Als je zit te spelen: rechtop op een stoel
- ◆ Als je staand wilt spelen: met een been op een verhoging of met een draagband
- ◆ Houd je rug recht
- ◆ De gitaar leunt op je rechter- of linkerdijbeen, met de hals naar links gericht: bij klassiek gitaarspel leunt de gitaar meestal op je linkerbeen, bij akoordspel op het rechterbeen
- ◆ De bovenste snaar is nu de lage E-snaar en de onderste snaar is de hoge E-snaar

Rechterarm

- ◆ De rechterarm leg je over de klankkast
- ◆ De rechterhand ligt gebogen als een vuist en bij het aanslaan van de snaren draait je rechtervuist in de pols
- ◆ De vingers van de rechterhand raken de snaren tussen de kam en het klankgat

Linkerarm

- ◆ De linkerarm steek je gebogen onder de hals
- ◆ De pols houd je ontspannen gebogen
- ◆ De linkerduim bevindt zich in het midden van de hals
- ◆ De vingers worden in een hoek van 90° op de snaren geplaatst
- ◆ Zorg dat de handpalm en vingers geen snaren hinderen

Oefening

- ◆ Ga in de juiste houding zitten.
- ◆ Met je linkerhand houd je de hals vast, zonder de snaren te raken.
- ◆ Strijk met je duim een aantal keer over alle snaren naar beneden.
- ◆ Probeer ook eens met de nagel van je duim omhoog te slaan.

Let erop dat je de goede houding voor de pols en vingers hebt, dit kan RSI en andere klachten voorkomen.

Het kan zijn dat je een lichamelijke afwijking hebt, waardoor je niet kunt spelen in de houding zoals die hierboven beschreven staat. Zorg ervoor dat je dan zo ontspannen mogelijk zit of staat, zodat je geen last krijgt van je spieren.

1.8 Speelaanwijzingen

Om mooie muziek uit de gitaar te krijgen, moet je de snaren aan het trillen brengen door ze aan te slaan of te tokkelen.

De meest gebruikte manier om gitaar te spelen is het spelen van akkoorden.

De akkoorden kun je vinden in de lessen en achterin dit lesboek.

Om de akkoorden gemakkelijk te spelen en te wisselen worden ze weergegeven met een bepaalde vingerzetting. Het kan zijn dat je in een ander boek andere vingerzettingen vindt, want er zijn variaties mogelijk.

De vingers hebben de volgende aanduidingen:

- D = duim
- 1 = wijsvinger
- 2 = middelvinger
- 3 = ringvinger
- 4 = pink

Bij de akkoorden staan ook nog andere aanwijzingen:

- o = open snaar, spelen zonder in te drukken
- x = snaar dempen of niet laten klinken
- ☪ = barré-greep, een vinger over meerdere snaren

Oefening baart kunst. Speel dus veel op je gitaar, zodat je vingers steeds soepeler worden en je steeds beter kunt spelen. Blijf letten op de goede houding.

Als je de akkoorden niet in de gegeven vingerzetting kunt spelen omdat je vingers te kort zijn, kun je die aanpassen, als je maar wel dezelfde tonen speelt. Maar geef het niet te snel op, want je kunt vaak meer dan je denkt.

1.9 Ritme: 4/4-maat – enkele slag

In een 4/4-maat zitten vier tellen. Bij de enkele slag sla je in één maat vier keer van boven naar beneden. De eerste tel van de maat krijgt een accent, deze sla je dus harder aan dan de andere drie tellen.

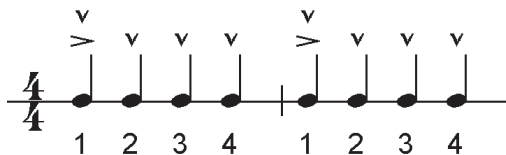

In deel II-7 vind je meer uitleg over de 4/4-maat.

Oefening

Je speelt hier nog geen akkoord. Zet je linkerduim in het midden van de hals, maar duw met de vingers nog geen snaren in.

Speel de volgende oefening en tel hardop mee.

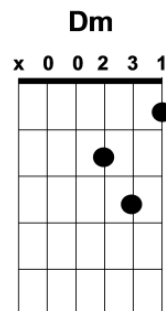
1.10 Het Dm-akkoord

Het Dm-akkoord heet voluit D-mineurakkoord. Je maakt het met de vingers 1, 2 en 3 van je linkerhand.

De zesde snaar (lage E-snaar) mag je bij dit akkoord niet laten klinken.

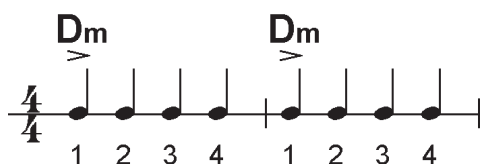
Controleer nadat je het Dm-akkoord hebt geplaatst, of alle snaren goed klinken. Doe dit door rustig met je duim neerwaarts over de snaren te strijken. Dit noem je duimtokkelen.

Speel ook eens met één vinger of met de nageltoppen van de vingers 1, 2, en 3 van je rechterhand samen.

Oefening

Speel het Dm-akkoord bij de volgende oefening:

Tel hardop met de maat mee en leg het accent op tel 1.

Tik met je voet mee op de maat. Dit kun je op de eerste tel doen, maar het makkelijkst is het om op de eerste en derde tel van de maat mee te tikken. Let erop dat je steeds even snel speelt.

Shalom Chaverim

Musical score for 'Shalom Chaverim' in 4/4 time. The score consists of three staves. The first staff starts with a treble clef, a 4/4 time signature, and a key signature of one flat (B-flat). The first three measures are marked with 'x' on the staff. The fourth measure is marked with a 'D_m' chord symbol. The lyrics are: '1 2 3 Sha - lom cha - ve - rim, Sha - lom cha - ve - rim, sha - lom, sha - lom! Le - hi - tra - oth, le - hi - tra - oth, sha - lom, sha - lom.' The second and third staves continue the melody and lyrics.

Vertaling: Vrede vrienden, tot weerziens!

Speel het ritme 'enkele slag' en zing tegelijk mee met het lied. Je moet dan een ander ritme spelen dan dat je zingt. Dit kan in het begin erg lastig zijn, maar als je het oefent, gaat het steeds beter.

Deel II-7 – Maatsoorten
Deel II-9 – Aanslag
Deel II-10 – Ritmes